

Landsforeningen
for barnevernsbarn

**HØRINGSNOTAT – FORSLAG OM ENDRINGER I LOV AV 17. JULI 1992 NR 100
OM BARNEVERNSTJENESTER
FRA LANDSFORENINGEN FOR BARNEVERNSBARN**

Det vises til høringsbrev av 5.september 2012 fra BLD.

Departementets forslag om endringer er omfattende, og til dels svært ulike ifht innhold og omfang. Landsforeningen for barnevernsbarn er først og fremst opptatt av barna som brukere av barnevernstjenestene, men også spørsmål rundt kompetanse i tjenesten er viktig tema for oss. Vi er opptatt av at best mulig ivaretagelse av barnas behov må være det overordnede perspektiv i alle endringsforslagene. Dette er vårt perspektiv i våre kommentarer til forslagene. Videre er det først og fremst der vi er uenige i, eller ser mulige dilemmaer ved forslagene, at vi vil komme med våre kommentarer.

Oppgave- og finansieringsansvaret

Det er behov for et tydeligere skille på hvilken kompetanse som må ligge i kommunene og hva som skal til for å utløse statens ”spesialist”-kompetanse. For eksempel: Statistikken viser at små kommuner i snitt vil oppleve under én omsorgsovertakelse per år. Samtidig er det høy gjennomtrekk av saksbehandlere i tjenesten. Det vil si at små kommuner har lav kompetanse på omsorgsovertakelser, og dermed er dårligere rustet til å vurdere om barnet skal bo hjemme eller ikke, og hvor barnet bør plasseres for at det skal få det best mulig over lengst tid (forhindre flytting). Per i dag er det uheldig både for samarbeidsforholdet stat/kommune og forutsigbarheten for brukerne av tjenestene at det er så varierende hvilken kompetanse som ligger i kommunene og hva staten fyller på med. Dagens ansvarsfordeling har også den konsekvensen at tilbudet blir ulikt fra kommune til kommune. Undersøkelsene gjort etter reformen i 2004 viser at selv om det fortsatt er forskjeller i eksempelvis institusjonstilbudet, har Bufdir/bufetat kommet et stykke på vei i å gjøre tjenestetilbudet mer likeverdig.

Vi ønsker et fagdirektorat som legger sterkere føringer for faglige standarder for barneverntjenesten i kommunen. Det bør være et minimum på 5 fagstillinger pr barneverntjeneste for å sikre faglig kompetanse og, ikke minst, barns rettsikkerhet.

I forhold til finansieringssystemet må det organiseres på en slik måte at det bygger opp under det vi her foreslår, og at det sikrer gode og likeverdige tjenester for barna, og deres familier.

Rettsikkerhet for barna

Barnas rettssikkerhet

Forsvarlighetskrav

I utgangspunktet mener vi barnevernloven bør være en rettighetslov, slik at barn som lever under dårlige forhold får rett til beskyttelse og hjelp på linje med at syke barn har rett til helsehjelp. Forsvarlighetskravet ser vi mest som en målestokk for tilsynet som skal gjennomføres, og i den forbindelse er det viktig at formuleringen av forsvarlighetskravet tar utgangspunkt i barnets beste, og ikke et minimumsnivå av hjelp.

Tilsyn i fosterhjem

Landsforeningen for barnevernsbarn synes det er bra med forskrift og kompetansekrav for de som skal utføre tilsyn med barn i fosterhjem. Sånn som situasjonen er i dag med at alt for mange barn ikke har tilsyn synes vi er uholdbar. Vi ser at Departementets intensjon med å flytte ansvaret for tilsynet fra barneverntjenesten til kommunen er at flere barn skal få tilsyn. Vi er imidlertid skeptiske til at til kommunene selv skal få mer ansvar i forholdt til tilsyn i fosterhjem dersom ordlyden i lov og forskrift ikke presiserer hvilken type tilsyn som skal føres. Barna i barnevernet har sagt gang på gang at det er viktig for dem å ha tillit til en person for å kunne fortelle om ting som ikke er bra. Vi ønsker derfor at det presiseres at barnet skal ha samme tilsynsfører over tid. Videre bør det settes som krav at barnet har godkjent valget av tilsynsfører og uttrykker eksplisitt at han/hun har tillitt til vedkommende.

Tilsynet bør ligge til en nøytral part som selv verken vil "tape" eller "vinne" noe på utfallet av tilsynet.

Barnas medvirkning

Det er positivt at det er en overordnet bestemmelse om at barn skal ha anledning til å medvirke i alle saker som angår dem. Ordlyden må være presis og sikre at barn skal høres. Barnas rett til medvirkning må handle om en reell mulighet til å delta og ha innflytelse på de avgjørelser som skal tas i barnets liv.

Lfb er bekymret over at allfor mange barn og ungdom rapporterer om at de ikke opplever seg hørt eller har innsyn i egen sak. Det bør også vurderes om man bør bli ansett som part i egen sak før fylte 15 år som i dag, særlig fordi foreldres behov og barns behov ikke alltid samsvarer med hverandre.

Det bør sikres at barn faktisk blir hørt etter barnevernloven, menneskerettighetskonvensjonen og barnekonvensjonen. Det skal ikke variere mellom den enkelte barneverntjeneste eller saksbehandler. Barn har *rett* til å bli hørt og deres mening *skal* tillegges vekt. Det er videre barn og unge som selv er de rette til å vurdere om så er tilfelle. Det bør innføres et dokumentasjonskrav om at barn og unge har medvirket slik loven tilsier.

En bør også ta til vurdering å ha en helhetlig tilnærming til medvirkning for det statlige og det kommunale barnevernet. Dette ville ha vært til det beste for barnet og for barnevernet som sådan. Bufdir arbeider i disse dager med en brukerstrategi sammen med Voksne for barn og Landsforeningen for barnevernsbarn, og vi synes det er rart å skille på barns mulighet for medvirkning i statlig og kommunalt barnevern.

Tillitsperson

Vi synes i utgangspunktet dette høres fint ut, men ønsker å komme med noen innspill til hvordan vi synes ordningen bør være i praksis. Aller først synes vi det bør være en mulighet for alle barn som har tiltak fra barnevernet, ikke bare de som er plassert utenfor hjemmet. Vi vil med andre ord at alle barna i barnevernet skal ha rett til en tillitsperson, men at de ikke må ha en dersom de ikke synes de trenger det. Tillitspersonen bør være over 18 år og en som ikke har en egen interesse i saken som gjør at han eller hun kan legge press på barnet. Det må legges til rette for at barnet fritt velger selv, og at ikke barnet ikke presses av foreldrene til å velge en som er mer på deres side enn på barnets. Det skal være barnets person. Våre medlemmer ønsker ikke å si bestemt at det ikke kan være en person i barnets familie, men ønsker å sette fokus på at det kan være problematisk i noen familier.

Vi synes videre at tillitspersonen bør levere vandelsattest og signere en taushetserklæring, men er usikker på hvem det skal være sitt ansvar å følge opp dette. I høringsnotatet har heller ikke BLD sagt noen ting om hvem som skal ta i mot vandelsattest. Vi tenker at barneverntjenesten, Fylkesmannen eller kommunen (ved at en person har ansvaret for dette) kan være aktuelt. Vi synes det er et poeng at tillitspersonen er uavhengig av barneverntjenesten, og at det baseres på frivillig innsats, men mener det må gis reisedekning og kompensasjon for tapt arbeidstid dersom barnet for eksempel flyttes langt unna hjemkommunen. Vi har luftet ideen om en type lynkurs/innføring i hva det innebærer å være tillitsperson, men ønsker at lista skal være lav, og er redd mye kursing kan skremme mulige kandidater vekk. Behovet er i alle fall at tillitspersonens rolle er tydelig avklart for både tillitsperson og barnet i forkant. Dette er også mulig å få til gjennom en forskrift.

Begrepsendring

I utgangspunktet må vi si at vi er mest opptatt av begrepenes innhold, og å jobbe med stigmaet som er knyttet til mange av begrepene departementet nå foreslår endringer på. Dersom man ikke jobber med stigmaet vil bare begrepet endre seg til et annet, mens mobbing og fordommer vil henge ved/danne seg også til det nye begrepet. Det er dessuten vanskelig å finne begreper som favner behovene både til de som har vokst opp med

barneverntiltak som nå er voksne, og de små barna som blir plassert i dag. Når det er sagt har vi likevel foreslått endringer vi tror kan være til beste for alle.

Fosterhjem: familiehjem eller barne- og ungdomsfamilie. På denne måten vil begrepene fosterbarn og fosterforeldre falle ut fordi de da vil være barn og foreldre eller foresatte. Vi tror en slik type begrepsfjerning kan være med på å minske stigma. Vi har også diskutert begrepet omsorgshjem/omsorgsbarn (men forbinder det med eldreomsorgen), bonusbarn og plussbarn (men syns ingen av disse er gode ord å formidle til små barn hvis hensikten er å trygge barna ved å bruke ord og begreper de selv forstår).

Institusjon: (Senterets egennavn+) Barne- og familiesenter. Mange av våre ungdommer har også likt begrepet ungdomshjem, men forbinder negative ting med barnehjem, som da vil bli navnet på institusjoner for de under 12 år. Noen mente også at begrepet omsorgshjem kunne passe bedre for institusjon enn for fosterhjem.

Barn med alvorlige adferdsvansker: Mange av våre ungdommer som har lest mappene sine finner dette begrepet og opplever det som et negativt stempel de ikke helt forstår innholdet av. Det oppleves krenkende fordi det er et begrep som legger ansvaret for barnas utfordringer hos barna selv. Mange av dem opplever det som særlig urettferdig fordi de har hatt et dårligere utgangspunkt i forhold til sine jevnaldrende. Samtidig ser vi jo at noen barn og unge har en slik atferd at det er til skade for dem selv, og at det er viktig å kalle en spade for en spade. Vi ønsker at man i stedet for å si at noen "har alvorlige adferdsvansker" kan beskrive av adferden.

Hjelpetiltak for barn og barnefamilier

Lfb ber om en vurdering i forhold til den vesentlige bruken, det faktiske innholdet og effekten av hjelpetiltak av økonomisk art. Det bør reflekteres over hva som tilhører barnevern eller velferdsordninger innunder NAV. Videre bør det diskuteres om det i noen saker hadde vært mest hensiktsmessig med et samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV der barneverntjenesten koordinerte og hadde ansvar for selve hjelpen, men NAV hadde ansvar for den rene økonomiske delen.

Det er videre viktig at det er flere typer hjelpetiltak som er fleksible og kan dermed møte barnet og familiens faktiske behov for hjelp.

Landsforeningen for barnevernsbarn takker for muligheten for å komme med innspill til et viktig høringsnotat for barnevernsbarn.

Vi vil samtidig anmode departementet om å se på hvordan framtidige høringsnotater kan framlegges slik at de er mer tilgjengelige for å sikre barn og unges deltakelse.

Vennlig hilsen

Ruzzel Abueg

Leder

Maria Reklef

Organisasjonssekretær